

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Terorismus, který nikdy neskončí

Autor práce:	Karel Řezníček
Studijní obor:	Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia:	kombinované studium
Vedoucí práce:	Ing. Václav Jahodář
Katedra:	Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Abstrakt

Řezníček, K. *Terorismus, který nikdy neskončí: bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 58 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Václav Jahodář.

Klíčová slova: terorismus, terorista, teroristická organizace, bezpečnostní opatření, psychologie terorismu, financování

Bakalářská práce se zabývá fenoménem terorismu. Úvodní kapitola (Úvod) seznamuje čtenáře s problematikou terorismu, poukazuje na rostoucí míru násilí a brutality teroristických útoků. První kapitola (Cíl) pojednává o cíli této bakalářské práce a o metodách k jeho ověření. Druhá kapitola (Terorismus) rozpracovává teoretický rámec pojmu terorismus. Zabývá se jeho definicí, vývojovými vlnami a rovněž jeho psychologií. Třetí kapitola (Terorista) se snaží zmapovat psychologický profil teroristy, jakožto vůdce a též řadového člena teroristické skupiny. Kapitola na konkrétních příkladech teroristických vůdců dokazuje jednotlivé psychologické aspekty. Čtvrtá část (Teroristická organizace) se zabývá strategií a taktikou teroristických organizací. Zabývá se též logistickými předpoklady a financováním teroristických organizací. Pátá kapitola (Vývoj a začátek globálního terorismu) je orientována na vývoj terorismu od jeho prvopočátku v antice až po současnost. Na vybraných teroristických útocích dokládá nástroje a způsoby provedení konkrétních útoků. Šestá kapitola (Spolupráce v boji proti terorismu) rozpracovává nástroje a bezpečnostní opatření, které jednotlivé státy a vlády v boji s terorismem vyvíjejí. Sedmá kapitola (Závěr) se na základě současných znalostí terorismu snaží nastítnit budoucí vývoj. Poukazuje na příležitosti, které by mohli teroristé využít a naopak slabiny, které by mohly činnost teroristických organizací oslabit.

Abstract

ŘEZNÍČEK, K. *Terrorism, that never ends: Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 58 p. Supervisor : Ing. Václav Jahodář.

Key words: terrorism, terrorist, terrorist organization, security, psychology, terrorism financing

This thesis deals with the phenomenon of terrorism. The introductory chapters (Introduction) introduces the reader to the problem of terrorism, reflects the growing level of violence and brutality of terrorist attacks. The second chapter (Terrorism) attends to the theoretical framework of the concept of terrorism. It deals with the definition, development, and waves and its psychology. The first chapter (Objective and method of bachelor thesis) deals with objective and methods of this bachelor thesis. The third chapter (Terrorists) tries to map the psychological profile of terrorists, as a leader and also as an ordinary member of a terrorist group. There are listed concrete examples of individual terrorist leaders to demonstrate the psychological aspects in this charter. The fourth part of (terrorist organizations) gives view on the strategy and tactics of terrorist organizations. It also deals with logistics requirements and funding of terrorist organizations. The fifth chapter (Development and start of global terrorism) deals with the evolution of terrorism from its beginning in antiquity to the present. There are listed some terrorist attacks to demonstrate usual tools and methods of attacks. The sixth chapter (Cooperation in the fight against terrorism) sketch out tools and security measures that individual states and governments in the fight against terrorism to develop. The last chapter (Conclusion) summarize base things and try to outline the future development of terrorism. The chapter refers to opportunities and threats for terrorist group.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Václavu Jahodáři a Ing. Lence Brehovské za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

ÚVOD	7
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	9
1.1 CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	9
1.2 METODY UŽITÉ V BAKALÁŘSKÉ PRÁCI.....	9
2 TERORISMUS	10
2.1 DEFINICE TERORISMU.....	10
2.2 HISTORIE TERORISMU.....	12
2.3 VLNY TERORISMU.....	14
2.4 TYPOLOGIE TERORISMU	16
2.5 PSYCHOLOGIE TERORISMU	18
3 TERORISTA.....	19
3.1 TYPY VŮDCŮ.....	19
3.2 PSYCHOLOGICKÝ PROFIL TERORISTŮ.....	21
3.3 DŮVODY ÚTOKŮ.....	22
4 TERORISTICKÁ ORGANIZACE.....	24
4.1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	24
4.2 TAKTIKA	26
4.3 METODY	27
4.4 STRATEGIE	29
4.5 FINANCOVÁNÍ.....	30
5 VÝVOJ A ZAČÁTEK GLOBÁLNÍHO TERORISMU.....	32
6 SPOLUPRÁCE V BOJI PROTI TERORISMU	36
6.1 V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY.....	36
6.1.1 Bezpečnostní informační služba (BIS)	36
6.1.2 Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)	37
6.2 STRATEGIE - AKČNÍ PLÁN EU.....	37
6.3 STRATEGIE USA.....	38
6.4 PROTITERORISTICKÉ PRÁVNÍ NÁSTROJE.....	38
6.4.1 Společné vyšetřovací týmy.....	39
6.4.2 Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci (EUROJUST)	39
6.4.3 Evropský policejní úřad (EUROPOL)	40
6.4.4 Úmluva EU o pomoci ve věcech trestních	42
6.4.5 Evropský zatýkáací rozkaz	43
ZÁVĚR.....	46

Úvod

Násilí je základním atributem každé lidské společnosti, přičemž se projevuje ve svých nejrůznějších podobách. Za užití násilí nebo výhrůžek násilím se jedinci a skupiny snaží řešit konflikty a dosáhnout tak svých zájmů. Násilí však s sebou přináší druhotné efekty, kterými jsou strach, panika, nenávisť a touha po pomstě. Mnohdy se tak posiluje smyčka, která může vyvrcholit nepředvídatelnými činy. Násilí může přinášet negativní efekty nejen oportunistům ale i samotným jeho původcům.^{1, 2, 3}

Přesto se najdou lidé, skupiny, organizace a často i státy, které jej považují za efektivní prostředek pro dosažení svých cílů. Je obtížné definovat hranici, kdy se násilí stává terorismem. Na základě analýzy konkrétních příkladů a zkušeností můžeme však snadno určit jeho motivy. Nejčastěji motivy bývají politické a náboženské. Oproti tomu organizované zločiny jsou spíše páčány za finančními (ziskovými) efekty.^{1, 2, 3}

Od 11. září 2001, kdy došlo k útokům na mrakodrapy WTC, se pojem terorismus začal skloňovat na mezinárodní úrovni. V posledních několika letech prošel podstatným vývojem. Změny se týkají především nástrojů, metod, cílů, počtů obětí a dosahu útoků. Rozvinul se do úrovně, kdy hovoříme o tzv. superterorismu, pro který je charakteristické užití zbraní hromadného ničení. Významným rizikem je vcelku snadná dostupnost biologických a chemických zbraní. V současnosti je terorismus mnohdy asociován s náboženskou nespokojeností, respektive s islámem. Za nebezpečné muslimské teroristy můžeme považovat především islámské radikální fundamentalisty, kteří usilují o tzv. „očistění islámu“. Problémem těchto radikálů je, že se před ničím nezastaví a každý prostředek považují za vhodný, včetně smrti nevinných obětí.^{1, 2, 3}

Tak, jak se zvyšuje úroveň teroristických útoků, rostou i bezpečnostní opatření vlád a států. Státy proto kooperují na mezinárodní úrovni a vytváří mezinárodní spolky a organizace pro potírání a boj s terorismem. Za nejznámější reprezentanty takovýchto společenství můžeme označit NATO a i samotnou EU.^{1, 2, 3}

¹ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I.*. 1. Praha : PLICE HISTORY, 1999, s. 7 – 11,

² IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu.* 1. Praha : Academica, 2009, s. 7 – 11,

³ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled.* Praha : Linde Praha, 2006, s. 11 – 24.

V následujících kapitolách jsem se zaměřil na podstatu terorismu z historického, psychologického, ekonomického a právního aspektu. Pokusil jsem se zanalyzovat jeho vývoj, dále metody, strategii a taktiku teroristů a rovněž financování teroristických organizací. V poslední kapitole se podrobně zabývám bezpečnostními opatření na státní i mezinárodní úrovni. Zjištěné poznatky by měly pomoci potvrdit nebo naopak vyvrátit hypotézu, že terorismus nikdy nekončí a přestože budeme vyvíjet nová a lepší bezpečnostní opatření, terorismus se nám nepodaří potlačit.^{1, 2, 3}

1 Cíle a metodika bakalářské práce

1.1 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je potvrzení nebo vyvrácení hypotézy, že *terorismus nikdy neskončí*. Můžeme se snažit jej omezovat, zdokonalovat a zavádět stále nová a lepší bezpečnostní opatření, přesto se nám jej nepodaří nikdy vymístit.

1.2 Metody užití v bakalářské práci

Při práci byly použity následující metody:

- rešerše odborné literatury (dle příloh)
- vymezení základních pojmů
- sumarizace a zpracování zjištěných poznatků
- analýza a syntéza problematiky,
- ztotožnění s konkrétními teoriemi,
- predikce vývoje terorismu.

2 Terorismus

2.1 Definice terorismu

Budeme-li se podrobně zabývat fenoménem terorismu, zjistíme, že nalezneme poměrně širokou škálu definic zmíněného pojmu. Za jedno z oficiálních vymezení terorismu můžeme považovat **definici zveřejněnou v roce 1980** ve Spojených státech amerických, která posloužila účelům kategorizace a posuzování trestných činů v tom směru, co trestným činem ještě je a co již nikoliv. Definice zní následovně:^{4,5}

„Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.“⁵

Výše citované pojení teroristického činu je velmi blízké definici NATO, kterou může z anglického originálu⁶ přeložit jako: *„Terorismus je nezákonné použití síly, nebo výhrůžka použitím síly, nebo násilí proti jednotlivcům či majetku, ve snaze vyvíjet nátlak na vlády nebo společnost společností za účelem dosažení určitého politického, náboženského nebo ideologického cíle.“⁷*

Dvěma významnými milníky, které ovlivnily způsob nazírání na teroristické činy, byly:

- 1) *„masakr izraelských sportovců na olympijských hrách v Mnichově 5. září 1972*
- 2) *a útok na Světové obchodní centrum v New Yorku 11. září 2001.“^{4,5}*

⁴ Bezpečnostní informační služba : vnitřní zpravodajská služba ČR [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-01]. Terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.cz/terorismus.html>>.

⁵ Odbor bezpečnostní politiky. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Definice pojmu terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

⁶ „The unlawful use or threatened use of force or violence against individuals or property in an attempt to coerce or intimidate governments or societies to achieve political, religious or ideological objectives.“

⁷ NATO: NORTH ATLANTIC TREATY ORGANISATION : NATO's military concept for defence against terrorism. Brusel. 2005. Dostupné z WWW: <<http://www.nato.int/ims/docu/terrorism-annex.htm>>.

Jako reakci na teroristické činy z 11. září odsouhlasila a zveřejnila Rada Evropské unie dokument s názvem „Společný postoj **Rady EU** pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem“, který mimo jiné obsahoval **definici teroristického skutku**. Teroristické aktivity, posuzované jako teroristický skutek, jsou v dokumentu zcela jednoznačně vyjmenovány. Jejich podstata spočívá v záměru ohrožit chod toho kterého státu či mezinárodní organizace. Z hlediska vnitrostátních právních úprav se jedná především o následující činnosti: ^{8,9}

- účast ve vedení, organizaci, aktivitách nebo jiné podílení na existenci teroristické skupiny;
- samotné teroristické aktivity, např.
 - o zavražďování obyvatelstva,
 - o únosy osob a dopravních prostředků (např. letadel) s následným vydíráním, případnou smrtí obětí,
 - o dodávky zbraní, výbušnin a jiných materiálů,
 - o odstavení životně nezbytných zdrojů (voda, elektřina, jiné suroviny) a jiné. ^{8,9}

Za jednu z nejnebezpečnějších dnešních forem terorismu je považován islámsko-fundamentalistický terorismus. Jeho vykonavateli jsou tzv. militantní islámští radikálové. Charakteristickým a velmi závažným rysem současného islámského terorismu je překročování dosud existujících hranic. Oproti protestnímu vraždění vojáků v minulých letech se terčem útoků stávají nevinní lidé, nevyjímaje ženy a děti a mnohdy i samotné muslimy. ^{8,9}

Islámští fundamentalisté usilují o návrat k původní islámské tradici. Cílem je tedy čistota islámské víry a návrat k jejím pramenům. Fundamentalisté se tak realizují v řadě veřejně prospěšných činností – staví školy, nemocnice, domovy pro sirotky. Podstata problému

⁸ Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Definice pojmu terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

⁹ *Bezpečnostní informační služba : vnitřní zpravodajská služba ČR* [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-01]. Terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.cz/terorismus.html>>.

úsilí fundamentalistů o „reformu islámu“ však spočívá v neexistujících mezích. Nikde nejsou stanoveny hranice, kam až je možné při „očišťování islámu“ zajít, což vytváří ideální podmínky pro teroristické aktivity. Tzv. militantní islámští radikálové vycházejí z filosofie, že muslimové byli pokořeni, neboť umožnili částečné „vymýcení islámu“, a to především západními státy. Je tedy nutné vrátit společnost zpět k tradičním hodnotám a zcela odmítnout a vyhladit západní hodnoty, tradice a právo. V duchu této filosofie, která je mimo jiné uměle podněcována a vštěpována, je veden tzv. džihád, tedy obrana a šíření islámu, bohužel však těmi nejbrutálnějšími způsoby.¹⁰

Vrátíme-li se však do obecné úrovně definice terorismu, neopomínejme v nástinu též zmínit nejčastější formy teroristických aktů, a to od sebevražedných útoků, únosů letadel, chemických zbraní, zadržování rukojmí, vydírání, vyhrožování apod. Terorismus můžeme kategorizovat z různých úhlů pohledu, například na „vnitřní a mezinárodní, nacionalistický, náboženský, nábožensko-etnický, krajně pravicový, levicový a kriminální“ a další. Podrobné dělení rozpracovává kapitola 2.4 - Typologie terorismu.¹⁰

2.2 Historie terorismu

Historie terorismu „byla psána“ paralelně s vývojem společnosti, a to od nejprimitivnějších teroristických pokusů až po sofistikované metody a formy. Podstata terorismu zůstává stejná – zastrašit, donutit, dosáhnout určitého cíle. S postupným vývojem společnosti dochází ke změnám metod, postupů, rizik a především ve zvyšování dosahu teroristických aktivit. S jistou pravděpodobností můžeme předpokládat, že tento trend bude nadále exponenciálně růst.

S prvními nástiny teroristického násilí se můžeme setkat již ve staré bibliografii, například v Biblii nebo v Homérově Odysseu. Přestože násilí, ba dokonce fyzická likvidace protivníků, bylo již od pradávna považováno jako prostředek k dosažení určitého cíle za zcela nemorální, přesto se v minulosti hojně využívalo. **Moderní dějiny terorismu** můžeme datovat do poloviny 20. století, přičemž byly započaty rozkvětem anarchismu. *„Organizovaný boj ruských Národníků proti autokratické vládě vrcholil v letech 1878 – 81. Druhým vrcholem jejich aktivity byla první a druhá dekáda 20. století. Radikální*

¹⁰ Bezpečnostní informační služba : vnitřní zpravodajská služba ČR [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-01]. Terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.cz/terorismus.html>>.

nacionalistické skupiny v Irsku, Makedonii, Srbsku a Arménii používaly teroristické metody k dosažení autonomie a národní nezávislosti. ¹¹

První podněty teroristických aktivit byly údajně **náboženské motivy**. Jedním z prvotních příkladů může být **extremistické židovské hnutí** (jeho příslušníci si říkali zéloti, odvozeno od zélótes – v překladu horlivec). Přívrženci hnutí se postavili proti římské nadvládě nad Palestinou. Hnutí se formovalo přibližně kolem roku narození Krista. ^{12, 13}

Podobně se v 10. až 12. zformovala a projevovala šíitská náboženská sekta, zvaná „asassins“. Po užití omamných látek (nejčastěji hašiš) se její příslušníci vrhali do otevřených střetů s jinými etnickými a náboženskými skupinami. Na druhé straně bitevního pole nejčastěji stáli křesťanští křižáci nebo sunnitští muslimové. Asassins věřili, že boj a vraždění je důkazem pravé oddanosti víře a smrt v boji přinese duši vykoupení a přivede ji do ráje. Útoky se formovaly od zcela primitivních střetnutí až po promyšlené plánované akce za užití jedů a převleků. ¹²

Rovněž bych rád vzpomněl rituální vraždy škrcením, kterými se do počátku dějin moderního terorismu zapsali thugové. Thugové se původně transformovali z muslimské komunity na hinduisty. Při obětních rituálech vzdávali své oběti bohyni Kálí, aby zabránili jejímu příchodu. Zpravidla si získali důvěru pocestných, které nečekaně zadrželi a obětovali. ¹²

Někteří odborníci však nesouhlasí s užíváním pojmu „terorismus“ pro sektářské zavražďování a vraždění a užívají jej až od období Francouzské revoluce. ¹²

Významný představitel francouzské revoluce, jakobín Maximilien Robespierre, zvolil jako způsob nastolení vládních zájmu formu nátlaku a teroru. Pod vedením Robespiera byly zřízeny soudy, které posílaly nekompromisně masu oponentů na smrt. Popravy byly prováděny veřejně tak, aby odradily další kverulanty. Období jakobínské diktatury bylo označeno jako „régime de terreur“ a do encyklopedií vneslo pojem „státní terorismus“. ¹²

¹¹ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I.* 1. Praha : PLICE HISTORY, 1999, s. 16 – 17.

¹² IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu.* 1. Praha : Academica, 2009, s. 1 – 3.

¹³ *IEncyklopedie* [online]. Praha : 2008 [cit. 2011-04-02]. Zélóti. Dostupné z WWW: <<http://www.iencyklopedie.cz/zeloti/>>.

Formy státního terorismu můžeme hledat i v moderních dějinách terorismu. Z období 20. století bych rád zmínil následující: ¹²

- diktátorské režimy z Latinské Ameriky (vláda generála Augusta Pinocheta)
- vláda argentinské vojenské junty v rozmezí let 1976 – 1983
- vláda vojenské junty na Kypru od roku 1974
- různé komunistické režimy, nacistický a stalinistický systém apod. ¹²

Prvky terorismu však můžeme pozorovat i ve vzájemných vztazích mezi některými státy, a to především v době války. Často dochází k masovým úmrtím civilistů – příkladem mohou být útoky na města Hirošimu a Nagasaki. ¹⁴

Již ne toliko diskutovanou formou terorismu je pak rovněž poskytování finanční a materiální podpory zahraničním teroristickým organizacím, jejichž útoky by mohly být ať už politicky či ekonomicky prospěšné. Tato podpora nejčastěji přichází ve formě financí, výzbroje, munice apod. Dovolil bych si proto citovat Ibanéze, který říká že „*ani autoritářské režimy ba ani demokratické vlády, které obvykle respektují základní občanská práva a svobody, nejsou vůči pokušením terorismu zcela imunní, především pak v okamžicích vážných vnitřních krizí, nebo pod vlivem vyhrocených konfliktů s jinými zeměmi nebo skupinami.*“ ¹⁴

2.3 Vlny terorismu

Terorismus jakožto fenomén nemá pouze jednu formu, vyskytuje se v několika podobách, které přicházejí cyklicky v jednotlivých etapách lidských dějin. V rámci těchto etap můžeme pro jednotlivé formy vyzorovat řadu společných prvků. ¹⁴

Michael Rapport, jeden z velmi uznávaných historiků problematiky současného terorismu, vymezuje celkem čtyři vlny (cykly) terorismu. Průměrná délka těchto období byla 35 – 40 let. ¹⁴

První vlnu datujeme do období carského Ruska kolem roku 1880, kdy se ruští anarchisté zaměřovali na vyvražďování především politických osobností a odpůrců režimu. Pro své aktivity používali bomby a výbušniny, přičemž svou činnost ospravedlňovali efektivností a

¹⁴ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 1 – 10.

jejím osvědčením v zahraničních extremistických hnutích. Jeden z příslušníků skupiny Narodnaja Volja, která se mimo jiné přičinila o zavraždění cara Alexandra II., napsal, že „*terorismus je „hummánějším způsobem revoluce, neboť počet jeho obětí je mnohem nižší než v případě masových bojů.*“¹⁴

O druhé vlně Rapport hovoří v rozmezí let 1917 až 1965. Jedná se o dynamické období, jež se výrazně dotkly obě světové války se všemi svými politickými a ekonomickými důsledky. Ibanéz uvádí, že „*hlavním ospravedlňujícím motivem bylo právo na sebeurčení národů*“. Vraždy politických vůdců obvyklé pro první etapu nahradili atentáty proti policii a veřejným pořádkovým složkám. Cílem bylo vyprovokovat brutální nepřiměřené reakce státu a získat si pozornost lidu. Již v této době si teroristé plně uvědomili sílu publika. Primárním cílem již nebylo 20 obětí, nýbrž 20 obětí, o jejichž smrti se dozví dalších 1000 civilistů. Na konci této etapy došlo ke vzniku několika teroristických skupin, které jsou aktivní dodnes. Příkladem je kyperská junta, vládnoucí na severní části ostrova nebo irská republikánská armáda (IRA).¹⁵

O třetí vlně Rapport mluví v souvislosti s novým prvkem terorismu a to je napojení na zahraniční organizace, extrémní pravicové skupiny a rovněž tajné bezpečnostní složky státu. Výjimkou není ani terorismus z čistě ekonomických pohnutek ve formě přepadení nejrůznějších finančních institucí.¹⁵

Čtvrtá teroristická vlna počíná přibližně kolem roku 1979 a vyznačuje se především náboženským integritismem a politickými záměry. „*Náboženské nebo sektářské skupiny zahrnuté do poslední vlny propagují vlastní dogmata a útočí na jednotlivce, skupiny nebo na státy, které podle nich nedodrží jejich věrouku nebo je považují za nepřátele náboženské komunity, kterou teroristé chtějí reprezentovat (muslimy, židy, křesťanskou, bílou a árijskou společnost*“. Mnohé z těchto organizací usilují o nastolení nové vlády, jejichž principy budou položeny na náboženských základech.¹⁵

„*Tito náboženští extrémisté považují násilí za náboženskou povinnost nebo za boží pověření a příkaz a jejich destruktivní schopnosti značně přesahují jiné teroristické kampaně, jež jsou výlučně politické nebo laické.*“¹⁶

¹⁵ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 1 – 10.

¹⁶ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 9.

Příkladem může být rok 1983, kdy Hizballáh uskutečnil svůj první sebevražedný pokus. Tímto aktem se následně inspirovali další islámské organizace. Zmiňme například sunitské teroristické organizace, které uskutečnily řadu atentátů v Maroku, Tunisku či Egyptě. Důsledkem těchto sebevražedných atentátů byla spousta mrtvých a zraněných, a to nejen v řadách civilistů, ale i jejich politických vůdců.¹⁵

2.4 Typologie terorismu

Na terorismus můžeme nahlížet z různých úhlů pohledu. Mezi nejvýznamnější, můžeme, dle mého názoru, zařadit hledisko vývoje společnosti, motivace či rozsah teroristických aktivit.¹⁷

Z hlediska **vývoje společnosti** můžeme rozlišit terorismus na následující kategorie:

a) klasický

Metody klasické zahrnují především použití střelných/sečných/bodných zbraní; nástražné bomby, požáry či sesuvy budovy jako zdroje ničící energie; exploze, jejichž důsledkem je ničivá aktivita, např. výbuchy či požáry; únosy, braní rukojmí, vyhrožování a vydírání; zasílání bomb a jedovatých chemikálií poštovní poštou a další formy útoku.¹⁷

b) moderní (superterorismus)

Moderní formy se rozvíjí v souvislosti s rozvojem vědy a technologií. Teroristé „nalézají uplatnění“ v oblasti chemického průmyslu, vývoje biologických a jaderných zbraní. Rozvoj vědy a techniky tak dává teroristům předpoklad a prostor pro vývoj zbraní hromadného ničení.¹⁷

c) kybernetický

Z hlediska současné automatizace představuje kybernetický terorismus velmi zásadní hrozbu. Základní podmínkou pro naplnění definice kybernetického terorismu je využití počítačových prostředků a souvisejících nových technologií, přičemž je nutné vnímat jej na globální rovině. Příkladem takového útoku může být například vyřazení počítačových prostředků zajišťujících řízení dopravní infrastruktury, jehož důsledkem může být

¹⁷ Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Typologie terorismu. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.

absolutní kolaps dopravy a nespočet nehod a zranění. Půjdeme-li do extrému, nebezpečnou hrozbou může být například napadení (vnitřní či vnější) řízení bezpečnosti státu a spuštění raketové obrany státu.¹⁷

Pokud budeme na fenomén terorismu pohlížet z **hlediska motivace**, můžeme jej rozlišit na následující kategorie:¹⁷

- a) **kriminální**, jehož primárním cílem je získání materiálních výhod,
- b) **patologický**, za účelem psychického uspokojení,
- c) **politický**, resp. **ideologický**, který můžeme blíže specifikovat na:
 - o **ultralevicový**,
 - o **ultrapравicový**,
 - o **etnický**,
 - o **náboženský**,
 - o **environmentální**
 - o **vigilantistický** (který usiluje o "právo a pořádek", například útoky skupin latinskoamerické "černé brigády" proti bezdomovcům atd.)
 - o tzv. **single-issue** terorismus neboli **jednopoložkový**, například proti potratům.¹⁸

Z hlediska **rozpětí teroristických sítí a aktivit**, jej můžeme rozlišit na:

- a) **domácí**, při kterém dochází k aktivitám v rámci jednoho státu,
- b) **mezinárodní**, při kterém již většinou existuje propracovaná logistická síť a útoky se realizují plánovaně na území různých států.¹⁸

¹⁸ Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Typologie terorismu. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.

2.5 Psychologie terorismu

Při důsledném zkoumání podstaty terorismu je nezbytné zvážit též jeho psychologickou dimenzi. Musíme mít však na paměti, že existují rozdílné teroristické organizace a skupiny, jejich motivy a stejně tak jejich cíle a nástroje. Autoři známé knihy *Terorismus, válka proti státu*, mezi které se řadí Emil Souleimanov, doporučují hovořit nikoliv o „*psychologii terorismu*“, nýbrž o „*psychologiích terorismu*“.¹⁹

Obecně můžeme říci, že terorismus **aplikuje užití nebo hrozbu násilím za účelem dosažení určitého efektu**, velmi často politického. Podíváme-li se na teroristický čin z bližší perspektivy a porovnáme-li jej s jiným kriminálním činem, můžeme si povšimnout zásadního rozdílu, který, dle mého názoru, má pro psychologickou analýzu zcela zásadní význam. Tímto aspektem jsou **pohnutky** činu. „Běžné“ kriminální činy jsou většinou motivovány pohnutkami osobními, zatímco za teroristickými aktivitami nejčastěji stojí pohnutky politické. Dalším aspektem psychologické analýzy je dle Ibanéze též **oddělení oběti násilí od cíle násilí**. Zatímco cílem teroristů jsou však většinou vlády, státní orgány, instituce a jejich následné činy a rozhodnutí, oběťmi teroristů bývají nevinní civilisté, kteří mají s očekávaným efektem minimální spojitost. Mnohdy je zcela zjevná **disproporce mezi reálně hrozící a vnímanou mírou nebezpečí**. Mnohdy teroristické skupiny nedisponují zbraněmi, prostředky nebo možnostmi, které by měly tak široký dosah, jak prezentují. Avšak díky moderním sdělovacím prostředkům a mnohdy i bohužel díky zpravodajským společnostem (často i vládám, pokud se „to v daný moment hodí“) je vnímaná hrozba několikrát větší než skutečná. Významným psychologickým faktorem je též **nahodilost cílové skupiny obětí**. V okamžiku náhodně mířeného násilí vzniká panika a strach lidí, kteří mohou začít vyvíjet nátlak na splnění požadavků teroristů.²⁰

Je tedy nutné mít neustále na zřeteli, že terorismus je spíše formou psychologického boje, který se snaží využívat násilí za účelem splnění určitého cíle.²⁰

¹⁹ SOULEIMANOV, Emil, et al. *Terorismus : Válka proti státu*. 1. Praha : EUROLEX BOHEMIA, 2006, s. 93.

²⁰ SOULEIMANOV, Emil, et al. *Terorismus : Válka proti státu*. 1. Praha : EUROLEX BOHEMIA, 2006, s. 93 – 94.

3 Terorista

3.1 Typy vůdců

Mnohé publikace doporučují odlišovat mezi **teroristickými vůdci** a **zbytkem členů** teroristické skupiny. Pomineme-li rozdíl, že terorističtí vůdci bývají často ze zámožných rodin, studujících v západních zemích, zatímco „běžní“ členové teroristických skupin již bývají z řad chudších vrstev a zaměříme-li se na rovinu čistě psychologickou, můžeme mezi vůdci a členy najít řadu dalších rozdílů. Terorističtí vůdci mohou být často velmi společenší až extrovertní a mnohdy se u nich objevuje některá ze zvláštních forem neuróz.²¹

„Extroverze mohou doprovázet jisté citové nedostatky (hlavně necitlivost a emoční nestabilita), neschopnost ovládat se a egocentrismus... ...Neuróza je pak spojena s vysokým stupněm podezíravosti, nízkou tolerancí ke kritice a nepřátelstvím.“²¹

Autor knihy *Psychologie terorismu: teroristické chování jako výsledek psychické síly* (z angl. překladu *Terrorist psycho-logic: terrorist behavior as a product of psychological forces*), J. M. Post, definuje tři různé psychologické jevy, se kterými se můžeme u vůdců setkat. Tyto jevy se mohou v menší či větší míře u jednotlivých osobností kombinovat a jsou jimi následující:²¹

a) narcismus

Jako příklad narcistické osobnosti uvádí Post teroristického vůdce, jako byli Guzmán ze Světlé stezky nebo Abdulah Ocalan z kurdského PKK. Typický je pro ně dogmatizmus, povýšenectví, přeceňování vlastních úspěchů a podceňování odpůrců.²¹

b) paranoia

Sklony k paranoie identifikují odborníci především v projevech vůdců, které bývají/jsou plny nejrůznějších konspirativních teorií. Dalším důkazem paranoie jsou pak čistky vlastních členů teroristické skupiny.²¹

²¹ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, str. 140.

c) psychopatie

Názorným příkladem psychopatie je pak podle Posta nedodržování mravních norem, které se projevují násilím a vražděním velmi často i nevinných civilistů. Mnohdy jsou oběťmi vražedných útoků i ženy a děti s odůvodněním, že byly v podstatě zachráněny, neboť byly osvobozeny od nutnosti žít v dané situaci.^{22, 23, 24, 25}

Podle Posta je možné dále rozlišovat mezi dvěma rozdílnými profily teroristických vůdců, a to **autoritářský vůdce**, respektive **bezprostřední nadřízený**, který je typický například pro vůdce sekt, např. Soko Asahara, reverend Velupillai Prabhakaran z Tamilských tygrů ve Srí Lance; a druhý psychologický profil **autoritářský až demokratický** typ vůdce, který se vyznačuje vynikajícími řečnickými schopnostmi a charismem, např. Abimael Guzmán nebo Usáma bin Ládín.²²

Psychologové studující profily teroristů jsou názoru, že *„charismatictí vůdci mohou posilovat mezi svými následovníky přílišná očekávání o možném úspěchu hutí, očekávání, která jsou někdy až absurdní. Ovšem současně vidíme, že „vizionářský“ rys u tak rozdílných vůdců jako jsou Adolf Hitler nebo Martin Luther King (to znamená, jejich schopnost přenášet na ostatní rozsáhlou a nesmírně optimistickou vizi o budoucnosti svých projektů), silně stimulují akci a kolektivní přístup k ní.“*²⁶

„Na druhé straně někteří z těchto vůdců dokážou šířit svůj vliv i po smrti. Víme, že některé způsoby smrti činí z lidí hrdiny nebo mučedníky a pro mnohé z nás není nic hodno většího obdivu než právě hrdinský nebo mučednický náboženský nebo politický vůdce...“ Je

²² IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, str. 140.

²³ Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Definice pojmu terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

²⁴ *Bezpečnostní informační služba : vnitřní zpravodajská služba ČR* [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-01]. Terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.cz/terorismus.html>>.

²⁵ Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Typologie terorismu. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.

²⁶ BLANCO, A; CAPABELLO, A; DE LA CORTE, L. *Psicología de los grupos*. Madrid : Prencice Hall, 2004.

vhodné, mít tento fakt na paměti vždy: „...když činitelé zodpovědní za protiteroristický boj uvažují o možnosti „eliminovat“ nějakého vůdce, místo aby jej zadrželi a soudili.“²²

Další aspekty, které ovlivňují a motivují chování teroristů, přibližuje tabulka níže:

Tabulka 3.1 - Seznam aspektů ovlivňujících chování teroristů²⁷

Aspekt	Podrobněji
Demografické atributy	společenská třída, věk, rod, stav (podrobněji kapitola 3.2.- Psychologický profil teroristů)
Psychologické faktory	posedlost přímou akcí, neztrácení času plánováním, řečením, netrpělivost s pomalostí změn ve společnosti, politice, ekonomice apod., převaha akce nad reflexí
Sebeúcta teroristů	extrémy v nazírání na sebe sama - nízká ale i naopak příliš vysoká sebeúcta; agrese často důsledkem výsměchu, urážek, diskriminací, zranění hrdosti člověka apod.
Přehnaný optimismus	tzv. život pro budoucnost, přehnané optimistické představy o vítězství, očekávání úspěchu jako nezbytné podmínky teroristických aktivit
Fascinace násilím	páchání atentátů teroristy často přirovnáváno k účinkům drogy

Přehled nejvýznamnějších teroristů a jejich vůdců hledaných FBI (Americkým Federálním úřadem pro vyšetřování) poskytuje tabulka v příloze. Seznam publikovala na svém webu FBI po teroristických útocích 11. září. Za dopadení jednoho z teroristů uvedených v tabulce níže, byla vypsána odměna ve výši 5,000.000 \$.²⁸

3.2 Psychologický profil teroristů

Vzhledem k šíři problematiky psychologie terorismu bych se v této kapitole rád zaměřil především na islámský radikalismus.

Americký politolog Walter Laqueur spatřuje zásadní nedostatek v „nekontrolovatelném demografickém růstu“ a „neschopnosti vlád zajistit práci absolventům škol a universit“. Tito pak hledají viníka své situace, přičemž jej nalézají v kulturně a mentálně odlišné

²⁷ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 142 – 150.

²⁸ *Seznam : tn.cz* [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-11]. Nejhledanější teroristé. Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/zpravy/zahranici/to-jsou-tvare-nejhledanejsich-teroristu-seznam.html>>.

„západní civilizaci“. Uvolněné mravy, nízká morálka, lhostejnost, nepřátelství, nedostatečná víra a úroveň rituálů, odlišnost – to vše působí na prvotně nábožensky chladné muslimy a vzbuzuje v nich horlivé zanícení až náboženský fanatismus.

Paradoxně však již neusilují o spojení a navázání na tradice své země, neboť jí rovněž opovrhují. Odsuzují ji kvůli konzumnímu materialismu, který ji ovládl. Tato nenávist pouze podněcuje odpor nejen k vlastní zemi a k západní civilizaci, ale k celému světu. Jediným cílem je likvidace takového světa. Osud takového muslima pak většinou vede ke členství v teroristické skupině, následnému usilovnému studiu a sebezlepšování, jehož završením má být teroristický útok. Vzpomeňme například sebevražedné piloty letadel mířených na obchodní centrum WTC.

Podle výsledků průzkumu ministerstva zahraničí USA jsou vedoucími představiteli, ale i členy teroristických skupiny nejčastěji vysokoškoláci ve věku 30 let, s vynikající znalostí cizích jazyků a IT, převážně introverti, vyžadující zájem okolí, vnitřně přesvědčení o zkaženosti současného světa a rovněž o vlastní síle.²⁹

3.3 Důvody útoků

Teroristé se mnohdy snaží své násilnosti ospravedlnit a vysvětlit veřejnosti „opodstatněné násilí“. Podle psychologů jsou důvody nasnadě. Prvotním účelem je zbavení pocitu odpovědnosti za smrt nevinných, neboť i teroristé si plně uvědomují bolestné pocity a výčitky, které by mohly členy teroristické skupiny od dalších aktivit odradit. Tento fakt je pro teroristy příliš velkým rizikem. Druhým účelem je propaganda, zveřejnění, případně získávání nových členů. V této souvislosti bych rád citoval doznání jednoho ze členů teroristické skupiny IRA:

„Ano, mnoho lidí to potřebuje, protože kdyby si mysleli, že to nestojí za to, zbláznili by se z pocitu viny za vraždu lidských bytostí; za to, že je zabíjeli... ..mučili a brutálně vraždili; zešíleli by... ..prostě musejí věřit, že postupovali správně. Jinak by si mysleli, že oni sami jsou zločinci, že vraždili pro nic a zaslouží si umřít nebo z pocitu viny zešílí.“³⁰

²⁹ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, s. 46 – 48.

³⁰ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 196.

Psychologové rozlišují dva druhy ospravedlnění lidského konání, a to **ospravedlnění**, kdy vykonavatel považuje čin za mravně ospravedlnitelný a hodnotí jej jako dobrovolný a **omluva**, jejímž cílem je vykonavatele zbavit odpovědnosti. V případě terorismu pak tedy ve skutečnosti hovoříme o omluvě.³⁰

Někteří autoři zachází při výkladu pojmu „**ospravedlnění**“ do větší hloubky a rozlišují jej na **normativní** a **cílové**. O normativním ospravedlnění hovoříme v okamžiku, kdy při teroristickém útoku/aktu došlo k naplnění nějaké závazné (mravní) normy bez zřetele na důsledky, které takový útok přinesl. Typickým příkladem normativního ospravedlnění mohou být aktivity islámského extremismu. Autor knihy *Logika terorismu*, Luis de la Corte Ibáñez, přirovnává cílové ospravedlnění ke starému lidovému rčení „Účel (cíl) svěťí prostředky“. Teroristický útok je pak chápán pouze jako prostředek k dosažení nějaké cíle. Příkladem cílového ospravedlnění mohou být ideje revoluční levice. Oba typy mravních argumentů pak využívá například extrémní levice, konkrétně fašisté, příp. též neerudovaní rasisté.³¹

³¹ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 195 – 197.

4 Teroristická organizace

4.1 Organizační struktura

Teroristické aktivity jsou většinou páčány ve skupině, které jsou více či méně organizované. Jednají však s kontinuitou a snaží se svojí činností reflektovat určité rozpory ve společnosti (nejčastěji náboženské či politické). Společným znakem pro tyto teroristické skupiny jsou jednotná identita, cíl, motivace příp. mravní norma a nelegálnost aktivit. Přestože teroristické skupiny mohou vznikat jak neorganizovaná společenství jednotlivců, ve většině případů se formují do větších striktně a přesně organizovaných celků, což přispívá k efektivitě jejich činnosti. Někteří autoři chápou organizaci následovně:³²

1. *„Sdružení jednotlivců a skupin, které se výslovně utvořilo pro dosažení určitých, jasně definovaných cílů.*
2. *Zřetelné rozdělení úloh a zodpovědnosti od osob, které vykonávají každou z nich (rozdíly ve statutu).*
3. *Soubor formálních, zřetelně formulovaných pravidel, která umožňují koordinovat a kontrolovat aktivity každého člena organizace, přijímat rozhodnutí a komunikovat mezi sebou.*”³³

Organizace teroristických hnutí se v případě politických a náboženských aktivit neobejde. V tomto případě je zcela nemyslitelné realizovat teroristické útoky bez koordinace a přesné integrace. Velmi názorný příklad uvádí autor knihy *Logika terorismu*, Luis de la Corte Ibáñez, na ukázce sebevražedných útoků. Ibáñez podrobně popisuje všechny nezbytné aktivity, které jsou nutné k a přípravě sebevražedného teroristického útoku provést a které by se bez řádné organizace a koordinace neobešly. Mezi jednotlivé kroky můžeme zařadit následující:³³

1. důsledné naplánování podrobností sebevražedného atentátu,
2. sběr potřebných informací tajnými složkami teroristické skupiny,
3. „ideologická příprava“ sebevražedných atentátníků,
4. zajištění výbušnin (většinou cesta do Egypta nebo jiné země),
5. příprava falešné dokumentace pro pohyb teroristů, převoz výbušnin apod.,
6. doprava sebevražedných atentátníků na místo útoku.³³

³² IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 214 – 215.

³³ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 215.

Některé studie uvádějí, že na každého 1 člena teroristické skupiny připadne průměrně 4 až 6 členů zajišťujících logistické zázemí. Rád bych připomněl, že je nezbytná též propagace teroristické skupiny a nábor nových členů. v tabulce níže uvádí Ibanéz komplexní přehled činností, které jsou pro činnost teroristických skupin nezbytné.

Tabulka 4.1 - Úkoly nebo funkce nezbytné pro rozvoj teroristické kampaně³⁴

Hlavní aktivity	Úkoly z nich vyplývající
Řízení, strategické modelování a plánování teroristických akcí	Průzkum a vyhledávání informací
Vytváření a udržování sítí sympatizantů a možných spolupracovníků a členů	Šíření ideologických poselství Nastavení vztahů s určitými sektory občanské společnosti utváření pomocných, rekreačních a kulturních sdružení i politických stran Vytváření prostředků komunikace či spolupráce s některými ideologicky příbuznými médii Navázání vztahů na národní a mezinárodní úrovni s politickými stranami, jinými teroristickými organizacemi, skupinami pro pašování zbraní, sdruženími i státy
Nábor nových členů	Navázání vztahů s určitými sektory civilní společnosti Rozvoj kontaktů Zkoumání a sledování spolupracovníků a přívrženců Šetření a sledování možných budoucích členů
Výcvik a školení členů	Vytvoření nebo pronájem výcvikových táborů Kontakty s náboženskými, politickými a jinými institucemi Sestavení didaktických materiálů (příručky pro výcvik a školení)
Úkoly koordinace a dohledu	Schůzky a shromáždění Dohled nad členy organizace a jejich spolupracovníky
Příprava a provedení atentátů	Předání všeobecných pokynů, příkazů, žádostí, rad Zpravodajské aktivity a vyhledávání informací Logistická činnost (příprava výbušnin, falešných dokumentů) Přeprava a cesty Pronájem volných bytů
Shromažďování a zásobování ekonomickými, technologickými prostředky a materiály nezbytnými pro uskutečnění všech předešlých akcí	Kriminální aktivity: krádeže, únosy, vydírání Získávání darů Účast na legálních i nelegálních obchodech Vytváření krycích podniků a společností

³⁴ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009, s. 218.

4.2 Taktika

Přestože můžeme rozlišovat teroristické aktivity dle stupně „vyspělosti“, nástrojů, povahy a cílů, můžeme při jisté míře abstrakce vymezit určité společné fáze.³⁵

1. Volba cíle

První krok teroristů spočívá ve výběru konkrétního cíle. Cíl je nutno zvolit natolik „atraktivní“, aby vyvolal dostatečnou reakci.³⁶

2. Shromáždění informací

Po výběru cíle následuje shromáždění všech dostupných informací, které jsou následně důsledně analyzovány. Informace shromažďují tzv. pozorovatelé, kteří se zaměřují na mapování terénu, tras, inženýrských sítí, komunikace. Samozřejmostí je užití moderních špionážních technologií (odposlechy, optické přístroje apod.)³⁶

3. Plánování

Na základě zjištěných a zanalyzovaných údajů zpracují teroristé detailní plán útoku, který zahrnuje otázku logistiky, personálního obsazení, použitých zbraní a technologií, samotného místa a termínu realizace.³⁶

4. Útok nanečisto

Následuje několik pokusů nanečisto, při kterých se teroristé snaží postihnout všechny nedostatky a nepředpokládané aspekty plánu.³⁶

5. Realizace útoku

Po důsledném nácviku teroristé opětovně prověřují a aktualizují všechny relevantní dostupné informace a případně adaptují plán útoku. Těsně před uskutečněním útoku je identifikován cíl, což má zásadní význam při útocích proti konkrétním osobám či dopravním prostředkům. Tato fáze je završena uskutečněním útoku.³⁶

³⁵ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006. s. 27.

³⁶ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006. s. 27.

6. Únik z místa činu

Únik z místa činu je obvykle závislý na rychlosti a úrovni reakce bezpečnostních složek státu. Řada teroristických skupin, zejména pak islámští fundamentalisté, však kladou větší důraz na samotnou realizaci. Sebeobětování tak považují za dostiučinění.³⁶

7. Propagace – zveřejnění

Aby se dosáhlo očekávaného efektu, je nutné ovlivnit veřejné mínění. Nezbytná je tedy dostatečná propagace a medializace. Mnohdy má formu veřejných přiznání teroristů. Smyslem propagace je též ospravedlnění a posílení psychiky zúčastněných teroristů a též posila přesvědčení členů teroristické skupiny o svém poslání.³⁷

4.3 Metody

Mezi nejčastější metody provedení útoků můžeme zařadit:

a) bombové útoky

Statistiky uvádějí, že až 70 % útoků je uskutečněno s využitím bomby. Důvod je nasnadě – snadná dostupnost výbušného materiálu a nenáročnost sestrojení bomby a naopak obtížná identifikace výbuchu. Profesionální útočníci využívají sofistikovaných výbušných systémů s časovačem, nebo dálkovým ovladačem. Uplatnění naneštěstí nacházejí v dopravních prostředcích, masově navštěvovaných či obývaných objektech a v dopisních obálcích.³⁸

Bombové útoky bychom mohli kategorizovat následovně:

- a) **útoky mířené proti osobám** - jež jsou mířeny proti jednotlivcům (např. významní vládní činitelé) nebo skupinám. Nezbytnou podmínkou je dostatečná medializace.
- b) **útoky mířené na symbolické cíle** (např. země, národa) – většinou bývají vnímány jako určitá forma varování.
- c) **útoky mířené na významné cíle** (např. obchodní centrum WTC) – v případě těchto útoků není kladen důraz na cíl, ale důsledky, jež útok vyvolá.

³⁷ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006. s. 27.

³⁸ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, 28 – 30.

d) **sériové útoky** – většinou jsou realizovány za účelem vyvolání pozornosti na nějaké speciální cíle, jako je např. propuštění vězňů.³⁸

e) **žhářství**

Žhářství je rovněž častou formou útoku, především kvůli snadnému skrytí zápalných prostředků.³⁸

b) **únosy dopravních prostředků**

Tato forma útoků dominovala především v 60. a 70. letech 20 století, zejména pak únosy letadel. Opětovně se pak do dějin terorismu zapsalo datum 11. září 2001, kdy se forma vrátila.³⁹

c) **atentáty**

Atentáty jsou nejstarší formou útoků. Jejich podstata spočívá v útoku na politicky významnou osobu, nejčastěji z politických důvodů. V posledních letech jsou charakteristické především pro Baskickou organizaci ETA nebo IRA.³⁹

d) **přepadení osob**

Přepadení osob je typické pro militantní teroristické skupiny. Přepadení jsou velmi náročnou akcí, a proto bývají dopředu velmi důkladně plánována a nacvičována.³⁹

e) **únosy osob a braní rukojmí, vydírání**

Cílem únosů obvykle bývá získání finančních prostředků formou výkupného, nebo násilné dosažení splnění určitých požadavků (např. propuštění vězňů apod.)³⁹

f) **zastařování a hrozby**

Již pouhé užití hrozeb a zastařování násilím může být stejně efektivní jako samotné provedení útoku.³⁹

³⁹ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, 28 – 30.

g) sabotáže a rozvratné operace

Sabotáže a rozvratné akce můžeme chápat jako systematické narušování veřejného pořádku, např. vyřazováním vojenských zařízení, sabotáží činnosti bezpečnostních složek státu, podporou veřejných demonstrací s násilným vyústěním. Primárním cílem je jako v předchozích formách útoků vyvolání strachu, zmatku a nejistoty.³⁹

h) dezinformace a propaganda

Nedílnou součástí většiny teroristických útoků je dostatečná propaganda za účelem manipulace s veřejným míněním, vyvoláním nedůvěry občanů ve vládu v otázkách politických, ekonomických, sociálních.⁴⁰

4.4 Strategie

Strategii teroristických aktivit bychom mohli s jistou mírou nadsázky vystihnout výrazem „eskalace“. V prvotní fázi jsou útoky spíše demonstrativní povahy. Útoky bývají mířeny proti fyzickým cílům, přičemž mohou být i oznámeny dopředu. Cílem je eliminovat počet mrtvých obětí. S postupem času se však stupňují co do násilí, tak do rozsahu. Po fyzických cílech se pozornost teroristů většinou přesouvá na reprezentanty moci, jako jsou vládní činitele, bezpečnostní složky státu apod. Pokud nejsou požadavky teroristů naplněny, útoky jsou cíleny na civilní obyvatele. Dochází tak k postupnému exponenciálnímu stupňování. Mezi nejvýznamnější faktory strategie útoků bychom mohli zařadit:⁴¹

a) délku trvání teroristické kampaně

Obvykle platí, že v prvotních počátcích činnosti teroristů bývají útoky mírnější než po několika letech existence a aktivity teroristické organizace.⁴¹

b) reakce státu a bezpečnostní opatření

Pokud jsou reakce státu a související bezpečnostní opatření dokonalá (bezchybná), aktivita skupiny může být utlumena či dokonce zcela potlačena. Častěji však dochází pouze k přechodnému utlumení činnosti skupiny. V druhotné fázi působí bezpečnostní opatření

⁴⁰ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, 28 – 30.

⁴¹ IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 200. s. 269 – 272.

jako posilující smyčka, kdy teroristé hledají protiopatření a vyvíjejí mnohem sofistikovanější formy útoků.⁴¹

c) technické a technologické novinky

Technické a technologické novinky a objevy přinášejí rovněž nové příležitosti jak pro teroristické útoky, tak pro bezpečnostní opatření. Nutnou podmínkou je zde však dostatečné finanční zázemí.⁴¹

d) zázemí teroristické organizace

Pravděpodobnější nárůst brutality a násilí lze předpokládat při dostatečném finančním, personálním a materiálním zázemí skupiny. Naopak, při špatné ekonomické situaci většinou dochází k poklesu útoků a rovněž míry násilí.⁴¹

e) asimilaci obyvatel

Asimilaci obyvatel můžeme chápat jako psychologickou adaptaci obyvatel na určitou míru násilí. Při opakovaných útocích co do úrovně násilí a rozsahu dochází u obyvatel k určitému „psychologickému přizpůsobení se“ na tuto úroveň. Hranici brutality a masovosti je tedy z pohledu teroristů nutné zvyšovat, neboť jedině tak budou psychologický dopad atentátů.⁴²

f) propagaci

Nesporně důležitý faktorem je rovněž dostatečné zviditelnění. Teroristé si v dnešní době velmi dobře uvědomují konkurenční boj jednotlivých mediálních koncernů. Média dychtí po senzacích, neboť jim zvyšují prodejnost a sledovanost a ve svém důsledku samozřejmě i zisk. Nové a brutálnější formy útoků jsou senzací. Jsou však rovněž příležitostmi, jak o sobě dát světu vědět.⁴²

4.5 Financování

Finanční zázemí teroristické skupiny obvykle určuje četnost, intenzitu a dosah jejích aktivit. Mezi nejběžnější způsoby financování můžeme zařadit:⁴³

⁴² IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 200. s. 269 – 272.

⁴³ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, s. 38.

a) dary a příspěvky od příznivců

Například IRA financovala svou činnost od svých počátků až do roku 1971 výhradně z příspěvků a darů svých členů a přívrženců.⁴³

b) nelegální činnost a organizovaný zločin

Zde se jedná především o loupeže, únosy, vydírání, obchod s drogami, zbraněmi, osobami apod.⁴³

c) sponzorství některými státy a vládami

Některé státy a vlády poskytují teroristickým organizacím materiální a finanční podporu, ať již ve formě financí nebo ve formě výcviku, materiálu a jiného zázemí.⁴³

d) humanitární a charitativní akce

Činnost teroristických skupin bývá financována i islámskými humanitárními a charitativními akcemi.⁴⁴

e) zámožné rodiny vůdců, členů teroristické skupiny.

Poměrně velký počet vůdců teroristických organizací pochází ze zámožných rodin. Řada z nich má rovněž kvalitní vzdělání a přátelé ve vlivných kruzích. Peněžní prostředky tak mohou být poskytovány v nekontrolovaném množství vlastní rodinou.⁴⁴

⁴⁴ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, s. 38.

5 Vývoj a začátek globálního terorismu

Jak bylo zmíněno v předchozích kapitolách, zlomovým okamžikem teroristických dějin byl atentát na Olympijských hrách v Mnichově 5. září 1972, tzv. Mnichovský masakr nebo též Olympijský masakr. Při tomto atentátu bylo zavražděno 11 izraelských sportovců. Za atentátem stála palestinská teroristická skupina nazývaná Černé září. Někteří odborníci spekulují, že skupina vznikla pod vedením palestinské politické strany, tzv. **Harakat al-Tahrír al-Watani al-Filastíníj** (z překladu Palestinské národně osvobozené hnutí).

Jako reakce na tento atentát začaly jednotlivé státy vytvářet národní jednotky specializované na boj s terorismem. Charakter atentátů se postupně změnil v celém svém rozsahu. Důsledkem atentátů již nebylo 10 mrtvých jedinců, nýbrž 100. V 80 letech se terčem teroristických útoků stala letiště a dopravní letadla, vlaková nádraží a vlaky. Přibýly sebevražedné atentáty a útoky realizované s využitím chemických zbraní.⁴⁵

Budoucnost dějin terorismu nevypadá příliš optimisticky. S jistou pravděpodobností můžeme předpokládat, že aktivity teroristů budou nadále exponenciálně narůstat, a to:

- nárůstem teroristických aktivit
- rozšířením postižených území
- vývojem nových zbraní s využitím vědy a potažmo i nových technologií.⁴⁶

Nejvýznamnější teroristické útoky shrnuje tabulka níže.

5.1 - Tabulka nejvýznamnějších útoků⁴⁷

⁴⁵ KLEIN, Aaron J.. *Protiúder*. Praha : Práh, 2006.

⁴⁶ *Typ a zdroje terorismu* [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Typ a zdroje terorismu. Dostupné z WWW: <http://www.mestovsetin.cz/bezpeci/brevir/static/dokumenty/prestupky_a_trestne_ciny/terorismus/terorismu_s.htm>.

⁴⁷ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, s. 30 – 35.

Období	Útok	Popis útoku
1972 - 1990	Útok na izraelské sportovce v Mnichově	<i>„Teroristická akce, při níž v září 1972 vzniklo 8 členů skupiny Černé září do olympijské vesnice v Mnichově a zajalo 11 izraelských sportovců, měla za cíl propuštění 234 Palestinců vězněných v Izraeli. Akce německé policie s cílem osvobodit rukojmí skončila naprostým fiaskem a smrtí všech rukojmí.</i>
	Bombový útok na Boeing 747 PanAm	<i>Boeing 747, let 103 PanAm, na trase Londýn – New York, 21. prosince 1988 vybuchl nad skotským městečkem Lockerbie. Na palubě zahynulo 258 osob, padající trosky usmrtily dalších 22 lidí na zemi. Díky spolupráci agentů Scotland Yardu, americké FBI a izraelského Mossadu byli z atentátu obviněni libyjsí agenti, kteří jej provedli jako odvetu za americké bombardování Tripolisu v roce 1987.</i>
1991 - 2000	Bombový útok v Oklahoma City	<i>Cílem teroristického útoku provedeného 19. dubna 1995 bylo sídlo federálních úřadů. Výbuch nálože umístěné v autě zaparkovaném na ulici budovu srovnal se zemí a vyžádal si 168 lidí. V průběhu vyšetřování se stal hlavním podezřelým Timothy Mc Veigh, bývalý člen protivládní extremistická organizace, který se ke své vině nikdy nepřiznal a byl v roce 1997 odsouzen k trestu smrti.</i>
	Útok na tokijského metro	<i>V roce 1995 dal Šóko Asahara, vůdce japonské náboženské sekty Óm šinrikjó (Nejvyšší pravda), rozkaz k vypuštění bojového nervového plynu sarin v tokijském metru. Útok si bezprostředně vyžádal 12 obětí, více než 5000 zraněných a nastartoval novou etapu terorismu – superterorismu.</i>
	Útok v Luxoru	<i>Dne 17. listopadu 1997 zorganizovala protivládně orientovaná Ozbrojená islámská skupina (GIA) jeden z nejodpornějších teroristických útoků v moderní historii. v průběhu masakru v chrámu královny Hatšepsut nedaleko Luxoru v jižním Egyptě bylo zabito 68 lidí, z toho 58 zahraničních turistů. Teroristé ve věku mezi 12 až 17 lety byli po masakru zastřeleni egyptskou policií při pokusu o útěk do pouště.</i>
	Teroristický útok na WTC a Pentagon	<i>Amerika zažila ráno 11. září 2001 největší teroristický útok v dějinách lidstva. Prosperující ostrov Manhattan, ekonomické srdce New Yorku, ztratil jeden ze svých symbolů, věže mrakodrapu World Trade Center (WTC). Do severní věže narazil unesený Boeing 757 společnosti United Airlines, pilotovaný Muhammadem Attou, se 170 lidmi na palubě. Necelých 20 minut poté, v přímém přenosu televizních kamer, narazilo druhé unesené letadlo se 150 cestujícími do jižní věže WTC. Asi hodinu po útoku se obě věže, z nichž každá měla 110 pater, sesunuly k zemi a pohřbily téměř 3500 lidí, včetně záchranářů a hasičů. Jižní část Manhattanu zahalil hustý dým a prach, zřítíla se další z komplexu sedmi budov WTC zasažená požárem, ve městě zavládl chaos. Teroristé však udeřili nejen v New Yorku. Třetí unesené letadlo American Airlines dopadlo na Pentagon, budovu amerického ministerstva obrany ve Washingtonu. Před americkým ministerstvem zahraničí vybuchly bomby nastražené v autě. Čtvrtý letoun Boeing 747 se zřítí do pole ve státě Pensylvánie. Jeho cílem měl být Bílý dům ve Washingtonu, ale díky odvaze pasažérů, kteří se vzepřeli únoscům, nedoletěl. Armáda vzápětí po útocích evakuovala Bílý dům, Kongres i další vládní budovy.. Koordinovaný teroristický útok na USA byl vyvrcholením řady teroristických akcí. WTC bylo terčem teroristického</i>

		<i>útoku již v roce 1993, kdy bomba zničila „jen“ spodní podlaží, zabila 6 osob a přes tisíc jich zranila. Tentokrát byly následky útoku zničující, a spolu s obrovskými dvojčaty mrakodrapů WTC se zhroutil i pocit falešného bezpečí. Pohled na hořící mrakodrapy, na zoufalé lidi skákající z 90. patra a 417 metrů vysoké věže bortící se k zemi se staly nejsledovanějšími televizními záběry všech dob. Místo zkázy, Ground Zero, i po těch letech nahání husí kůži. Útok na New York a Washington otrásl představou USA o vlastní bezpečnosti a změnil pojetí úlohy USA ve světě. Jsou odhodlány pro vlastní ochranu zahájit boj proti nepřátelům, ať jsou kdekoli. 11. září 2001 se stalo dnem, který změnil svět, i když na tak zásadně, jak se zpočátku předpokládalo. USA vyhlásily globální válku terorismu.</i>
2001 po současnost	Teroristický útok na Bali	<i>Prázdninový ráj na ostrově Bali se 12. října 2002 proměnil v noční můru. Výbuchy bomb v restauraci a na diskotéce si vyžádaly 202 obětí, většinou zahraničních turistů. Za útokem stála extremistická skupina Džamá'a Islámíja, která je údajně napojená na Al-Kajdu a usiluje o nastolení islámského státu v jihovýchodní Asii. Dva její členové byli za útok odsouzeni k trestu smrti.</i>
	Teroristický útok v Moskvě	<i>Po útoku komanda na moskevské divadlo Dubrovka, které 26. října 2002 obsadili čečenští teroristé, zemřelo 128 civilistů a 40 teroristů. Většina z nich zemřela na následky otravy plynem, který byl použit protiteroristickou jednotkou při zásahu.</i>
	Teroristický útok v Madridu	<i>V Madridu teroristé zaútočily 11. března 2004, pouhé tři dny před parlamentními volbami, a ovlivnili veřejné mínění do té míry, že se k moci dostal socialista Zapatero, který dopředu avizoval, že stáhne španělské jednotky z Iráku. Deset explozí, které otrásly přeplněným vlakovým nádražím Atocha, si vyžádaly 191 obětí a přes 1500 zraněných. K činu se přihlásila Al-Kajda. Údajný vůdce útoku, Madžíd Fakhed, ukončil svůj život sebevražedným výbuchem krátce před svým dopadením.</i>
	Teroristický útok v Beslanu	<i>Čečenští teroristé pod vedením Šamila Basajeva přepadli 3. září 2004 školáky, jejich rodiny a učitele ve škole v Beslanu. Při nepovedené osvobozovací akci ruského protiteroristického komanda zahynulo 331 rukojmí (hlavně dětí).</i>
	Teroristický útok v Londýně	<i>Ve dnech 7. a 21. července 2005 došlo v hlavním městě Velké Británie k sérii teroristických útoků, které směřovaly na stanice metra a městský autobus. Při prvním útoku zemřelo 56 cestujících, druhý pokus byl naštěstí neúspěšný, ale vyvolal v metropoli chaos a zděšení. Londýn zažil nejhorší útok od bombardování během 2. světové války. Přišel den poté, co byl Londýn vybrán za pořadatele olympijských her v roce 2012 a během zasedání summitu G8 ve Skotsku. Tajné služby zjistily, že za akcemi stojí sympatizant Al-Kajdy, Haroon Rashid Aswat, který pumové útoky koordinoval. Jednomu z atentátníků, Britovi pákistánského původu Lindseymu Germainovi, se krátce po útoku podařilo zmizet. Oba byli nakonec dopadeni v Egyptě. Sebevražední atentátníci tentokrát nepřišli zvenčí, ale žili v Anglii, měli pasy Velké Británie. Evropa v rámci svých zásad nemůže válčit proti vlastním občanům. Londýn, jenž byl donedávna terčem teroristů z Irské republikánské armády, se stal cílem islámských radikálů, kteří požadují stáhnutí britských jednotek z Iráku a Afghánistánu.</i>
	Terristický útok	<i>Krátce po útocích v Londýně, 22. července 2005 vybuchla série bomb v letovisku na břehu Rudého moře. Byl to masivní útok</i>

	v Šarm aš Šajch	<i>přívrženců Al-Kajdy na místě, které hojně navštěvují i Češi. Mezi 88 mrtvými byl také zaměstnanec cestovní kanceláře Petr Kořán, první česká oběť terorismu. Výbuchy zpusťošily náměstí v centru města a další sebevražedný atentátník srovnal se zemí hotel Ghazala Gardens.“</i>
--	------------------------	---

6 Spolupráce v boji proti terorismu

Narůstající hrozby teroristických aktivit si žádají adekvátní odezvu. Za tímto účelem vytvářejí jednotlivé státy jednotky zajišťující vnitřní ochranu státu a rovněž se snaží o spolupráci na mezinárodní úrovni.

6.1 V rámci České republiky

Termín **vnitřní bezpečnost státu** je často zaměňován nebo užíván s termínem **veřejný pořádek**, případně veřejná bezpečnost nebo veřejné zdraví. Můžeme jej chápat jako veškeré opatření státu týkající se věcí legislativních, organizačních a věcných, pokud to vyžaduje zájem ochrany bezpečnosti. Jedná se nejen o systematické zajišťování ochrany společnosti, ale též samotné prostředky, které jsou při jejím zajišťování aplikovány. Zvláštní pozornost bych rád věnoval zpravodajským bezpečnostním složkám (službám) státu.⁴⁸

Legislativně je boj proti terorismu ukotven v zákonech České republiky v Národním akčním plánu boje proti terorismu a Zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník §311.

6.1.1 Bezpečnostní informační služba (BIS)

Bezpečnostní informační služba, zkráceně BIS, je zpravodajská instituce, působící na území ČR. Náplň činnosti je vymezena zákonem o Bezpečnostní službě č. 154/1994 Sb. a zákonem o zpravodajských službách ČR (č. 153/1994 Sb.) Pracovníci BIS jsou vůči BIS v zaměstnaneckém poměru, mají vojenské hodnosti a jsou vybaveni služebními zbraněmi. Použití zbraně není však svévolné, je možné pouze v případech nutné obrany a krajní nouze. Činnost BIS je řízena a kontrolována vládou, které BIS předává zjištěné informace.⁴⁹

Hlavním předmětem zájmu je získávání informací o organizovaném zločinu, a to včetně terorismu. „*Přitom je povinna při své činnosti respektovat a chránit základní lidská práva*

⁴⁸ *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-03]. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=EU_331.HTM>.

⁴⁹ *Bezpečnostní informační služba : vnitřní zpravodajská služba ČR* [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-07]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: < <http://www.bis.cz/kdo-jsme.html> >.

a svobody. BIS vyvíjí činnost i v oblasti tzv. **proliferace**, tedy šíření zbraní hromadného ničení, které představují jednu z nejzávažnějších hrozeb současného světa. Boj s terorismem je veden pomocí tzv. **defenzivního zpravodajství**, jehož smyslem je teroristy odhalit, identifikovat a dostat jejich činnost pod kontrolu.

V roce 2005 byl v ČR schválen Národní akční plán boje proti terorismu, který obsahuje analýzu bezpečnostních hrozeb vyplývajících pro ČR z teroristických aktivit.⁵⁰

6.1.2 Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)

Úřad pro zahraniční styky a informace je podobně jako BIS zpravodajskou službou ČR. Hlavním náplní úřadu je zajišťovat včas kvalitní zpravodajské informace, které jsou nezbytné pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmu ČR a které tedy mají původ především na území mimo hranice ČR.^{50, 51, 52}

Činnost úřadu je rovněž vymezena zákonem o zpravodajských službách ČR, č. 153/1994 Sb. a souvisejícími předpisy, dále mezinárodními smlouvami, usneseními vlády, zvláštními akty ministra vnitra a souvisejícími právními akty. Zvláštní pozornost pak úřad věnuje informacím týkajících se NATO, a to kdekoliv ve světě.^{50, 51, 52}

6.2 Strategie - akční plán EU

Hlavní cíle a kroky za účelem potírání terorismu byly v roce 2006 zapracovány do tzv. Akčního plánu EU boje proti terorismu. Akční plán byl zpracován na základě dokumentů SITCEN a tzv. „Nové ideje“, jejíž koncept předložila Rada pro justici a vnitřní věci v roce 2005. Samotný akční plán byl zpracován pracovní skupinou Protiteroristického výboru OSN. Akční plán má podobu tabulky, mezi jeho hlavní cíle můžeme zařadit:⁵³

⁵⁰ LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006, s. 70.

⁵¹ Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Definice pojmu terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

⁵² ÚZSI : *Úřad pro zahraniční styky a informace* [online]. Praha : 2010 [cit. 2011-03-08]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: <17. <http://www.uzsi.cz/cz/kdo-jsme.html>>.

⁵³ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 236 – 237.

Tabulka 6.1 - Přehled základních pilířů Akčního plánu EU boje proti terorismu⁵³

Poř. č.	Cíl	Úkoly
1.	Prevence	Rozložit aktivity sítí a jednotlivců, které vtahují lidi do terorismu. Zajistit, aby hlasy hlavního názorového proudu převažovaly nad extremismem. Podporovat bezpečnost, spravedlnost, demokracii a příležitost pro všechny. Hodnocení a analýzy.
2.	Ochrana	Posuzování hrozby a rizik. Bezpečnost zásobovacího řetězce. Ochrana kritické infrastruktury. Bezpečnost dopravy. Hraniční kontrola. Ochrana dalších potenciálních cílů. Výzkum. Mezinárodní rozměr.
3.	Pronásledování	Shromažďování, analýzy a výměna informací. Zabraňování pohybu a kavitám teroristů. Policejní spolupráce. Justiční spolupráce. Financování terorismu. Omezení přístupu teroristů ke zbraním a výbušninám. Mezinárodní rozměr.
4.	Reakce	Rychlá EU odpověď za využití schopností civilní ochrany vypořádat se s následky teroristického útoku. Rychlá vojenská odpověď za využití schopností vypořádat se s teroristickým útokem. Včasné varování před teroristickými útoky. Schopnosti efektivně koordinovat řízení při odezvě. Pomoc obětem. Mezinárodní rozměr. Výzkum.

Akční plán rovněž zahrnuje nástroje, které byly implementovány do jednotlivých národních právních rádu, jakými jsou např. zatýkácí rozkaz, společné vyšetřovací týmy, rozhodnutí EU o praní peněz, úmluvy o vzájemné spolupráci a další.⁵⁴

6.3 Strategie USA

6.4 Protiteroristické právní nástroje

Hlavní nástroje boje terorismu podle Akčního plánu EU shrnuje tabulka níže:

⁵⁴ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 236 – 239.

Tabulka 6.2 - Přehled nástrojů boje proti terorismu podle akčního plánu EU⁵⁵

Poř. č.	Nástroj
1.	Společné vyšetřovací týmy
2.	Eurojust
3.	Europol
4.	Úmluva EU o pomoci ve věcech trestních
5.	Evropský zatýkáací rozkaz

6.4.1 Společné vyšetřovací týmy

„Zřízení společných vyšetřovacích týmů nabízí využití možnosti začlenit množinu účinných právních nástrojů z mnoha zdrojů na mezinárodní i unijní úrovni do účinné vzájemné podpory mezi donucovacími orgány při přeshraniční spolupráci v rámci rozdílných národních jurisdikcí.

Společné vyšetřovací týmy představují významnou změnu. v širším slova smyslu znamenají spolupodílení se cizích orgánů v rámci národního vyšetřování. Dosud se jednalo především o otázku přímé policejní spolupráce v rámci policejního šetření, respektive v rámci trestního vyšetřování, které bylo převážně založena na výměně informací v souladu s příslušnou národní legislativou a mezinárodními smlouvami. Tato forma spolupráce má však administrativní povahu a nikoli charakter právní pomoci ve věcech trestních.“⁵⁶

Hlavním cílem vytváření kooperačních týmů je získávání a shromažďování důkazů za účelem využití v jednotlivých trestních řízeních. Nezbytnou podmínkou je však možnost sdílení dat, informací, případně dalších nástrojů a předmětů na mezinárodní úrovni, což vyžaduje soulad jednotlivých právních systémů.⁵⁶

6.4.2 Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci (EUROJUST)

Eurojust, neboli Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci (z anglického The European Union's judicial Cooperation Unit), je jedním z orgánů Evropské unie, který byl

⁵⁵ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 239 – 246.

⁵⁶ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 249 – 246.

založen 28. února 2002 za účelem spolupráce na úrovni soudní. Jedná se především o koordinaci a podporu při vyšetřování a při trestním stíhání.⁵⁷

Mezi hlavní úkoly Eurojustu můžeme zařadit:

„a) zahájení trestních vyšetřování a navrhování zahájení stíhání, která vedou příslušné vnitrostátní orgány, zejména pokud jde o trestné činy proti finančním zájmům Unie,

b) koordinace vyšetřování a stíhání uvedených výše v předchozím bodě,

c) posílení soudní spolupráce včetně urovnání kompetenčních sporů a úzké spolupráce s Evropskou soudní sítí.“⁵⁸

6.4.3 Evropský policejní úřad (EUROPOL)

Europol, neboli též evropský policejní úřad, byl založen již v roce 1992 za účelem napomáhání potírání trestné činnosti. Sídlem úřadu je Haag. Úřad můžeme chápat jako spolupráci jednotlivých vnitrostátních policejních orgánů jako je např. policie, celní úřady, cizinecká policie apod.^{59, 60}

Pro činnost Europolu je však též nezbytná podpora a kooperace na úrovni justice, která se opírá o článek 13 Úmluvy Evropské unie o právní spolupráci z roku 2000. Fakticky bychom mohli říci, že Europol a Eurojust jsou neoddělitelnými spolupracujícími orgány. Tato spolupráce je realizována především formou vytváření společných vyšetřovacích týmů, sdílení informačního a technického zázemí, zabezpečování jednotlivých operací, investigativní činnost a zpracování analýz, monitoring financování terorismu na mezinárodní úrovni. Každý členský stát Evropské má v radě úřadu svého jednoho zástupce.^{59, 60}

⁵⁷ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 241 – 242.

⁵⁸ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 242.

⁵⁹ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 242 – 243.

⁶⁰ *Europa : portál Evropské unie* [online]. Nizozemí : 2009 [cit. 2011-03-11]. EUROPOL. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/agencies/pol_agencies/europol/index_cs.htm>.

Mezi dominantní formy trestné činnosti, které se Europol snaží potírat, můžeme zařadit následující:

1. obchod s drogami,
2. nedovolené přistěhovalectví,
3. obchod se zcizenými vozidly,
4. kuplířství (obchod s lidmi), dětská pornografie,
5. padělání peněz,
6. obchod se zbraněmi,
7. a v neposlední řadě terorismus.⁶⁰

Specifika boje proti terorismu jsou obsažena v tzv. Haagském programu, který byl odsouhlasen na konci roku 2004. Nejvýznamnějšími body Haagského programu jsou následující:^{59, 60}

- *„Spolu s Eurojustem má Europol hrát klíčovou roli v boji proti závažné mezinárodní (organizované) trestné činnosti a proti terorismu tím, že členské státy po urychlené ratifikaci nezbytných právních nástrojů budou poskytovat Europolu včas všechny nezbytné kvalitní informace a podpoří dobrou spolupráci mezi svými příslušnými vnitrostátními orgány a Europolem.*
- *Trestní vyšetřování závažné trestné činnosti včetně terorismu má být soustředováno v rámci Eurojustu a realizováno v těsné spolupráci s Europolem.*
- *V rámci agentury pro řízení hranic bude uskutečňována úzká spolupráce s Europolem.*
- *V rámci agentury pro řízení hranic bude uskutečňována úzká spolupráce s Europolem.*
- *V souvislosti s dokončením informačního systému Europolu se zavádí interoperabilita národních databází nebo přímý (on line) přístup také ze strany Europolu včetně přístupu do stávajících databází Unie, jako je Schengenský informační systém (SIS II).*

- *Důležitou roli hraje aktivní podíl Europolu na realizaci Akčního plánu EU na boj proti terorismu a při poskytování informací v rámci situačního centra (SITCEN) při analýze hrozeb terorismu.*
- *Europol má sloužit jako ústřední úřad Unie pro případy padělků eura.*⁶¹

6.4.4 Úmluva EU o pomoci ve věcech trestních

Úmluva o vzájemné pomoci mezi členskými státy EU ve věcech právních z roku 2000 reflektuje nejvyšší stupeň kooperace na úrovni právní pomoci mezi jednotlivými členskými státy a doplňuje úmluvu z 20. dubna 1959. Primárním cílem dohody bylo zlepšování justiční spolupráce mezi jednotlivými členskými státy, aniž by došlo k zasahování či omezování práv a osobních svobod jednotlivců. Jinými slovy, důraz byl kladen na rychlou a účinnou kooperaci států při zachování principu *fair trial*, respektive spravedlivého procesu. v současné době je považována za jeden z nejvýznamnějších nástrojů kooperace EU na mezinárodní úrovni.^{62, 63}

Doplňujícími právními akty pak dále jsou:

- *„rámcové rozhodnutí Rady z roku 2001 o praní peněz a zajišťování prostředků a výnosů z trestné činnosti,*
- *rámcové rozhodnutí Rady z roku 2001 o boji proti podvodům a padělání bezhotovostních platebních prostředků,*
- *rámcové rozhodnutí Rady z roku 2001 o postavení obětí v trestním řízení,*
- *rámcové rozhodnutí Rady z roku 2003 o výkonu nařízení o zajištění majetku a důkazů v rámci Unie.*⁶⁴

⁶¹ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 243.

⁶² PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 243 - 245.

⁶³ *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-05]. Úmluva o vzájemné pomoci ve věcech trestních mezi členskými státy EU. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_312.htm>.

⁶⁴ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 244.

Další nástroje Evropské unie vznikaly postupně v návaznosti na jednotlivá unijní opatření. Pro uvedení názorných příkladů bych rád citoval autora knihy *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*, Bohumila Milana Pikna:

„...dojde-li k dohodě mezi příslušnými orgány dotčených členských států, členský stát, který požádal o vyšetřování, pro které je nezbytná přítomnost osoby držené ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody na jeho území, může dočasně tuto osobu předat území členského státu, ve kterém se má vyšetřování konat...“⁶⁵

„...nachází-li se osoba na území jednoho členského státu a má-li být tato osoba vyslechnuta jako svědek nebo znalec justičními orgány jiného členského státu, může tento jiný členský stát požádat o to, aby výslech proběhl prostřednictvím videokonference nebo prostřednictvím telefonní konference.“⁶⁵

Další body úmluvy, které byly postupně začleněny do právních předpisů jednotlivých členských států, se týkají především skrytého vyšetřování, zapojení tajných agentů do vyšetřovací činnosti, odposlechů telekomunikačních zařízení, sledování poštovních zásilek, ale též třeba ochrany osobních údajů apod.⁶⁵

Nedílnou součástí úmluvy je též protokol k Úmluvě o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie z roku 2001, který upravě některé procesní postupy. Příkladem může být poskytování informací o realizovaných finančních transakcích (hotovostní a bezhotovostní platební styk).^{66, 67}

6.4.5 Evropský zatýkací rozkaz

Institut evropského zatýkacího rozkazu (zatykače) byl zřízen vydáním *„Rámcového rozhodnutí Rady č. 2002/584/JVV, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy“*. Evropský zatykač je užit v případech, kdy je nutné zatknout trestně stíhanou osobu, která se vyskytuje mimo území členského státu, ve kterém byl spáchán trestný čin. Jednotlivé členské státy jsou povinny evropský zatýkací rozkaz

⁶⁵ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 245.

⁶⁶ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 243 – 245.

⁶⁷ *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-05]. Úmluva o vzájemné pomoci ve věcech trestních mezi členskými státy EU. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_312.htm>.

vykonat. Existují však i výjimky, na jejichž základě je možné vykonání evropského zatýkacího rozkazu odmítnout. Těmito jsou například věk stíhané osoby, amnestie apod. Evropský zatykač je vydáván formou soudního rozhodnutí a jeho náležitosti jsou stanoveny ve standardizovaném formuláři.^{68, 69}

Zásadní přínos evropského zatykače můžeme spatřovat především v:

1. *„upuštění od zásady oboustranné trestnosti*
2. *uplatnění zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí,*
3. *upuštění od zásady nevydání vlastních státních příslušníků cizímu státu,*
4. *upuštění od výhrady politického cíle spáchání trestného činu,*
5. *možnost ustoupení prohlášením předávané osoby od zásady speciality, tzn. že tato osoba může být stíhána, nebo její osobní svoboda omezena pro jiný trestný čin spáchaný před jejím předáním než ten, pro který byla předána.“⁶⁹*

Postup při stíhání a vydání evropského zatýkacího rozkazu je pak v praxi následující: „...evropský zatýkací rozkaz musí být projednán a vykonán neodkladně. Souhlasí-li hledaná osoba se svým předáním, konečné rozhodnutí o výkonu zatýkacího rozkazu má být přijato ve lhůtě do 10 dnů poté, co byl tento souhlas poskytnut. V ostatních případech by mělo být konečné rozhodnutí o výkonu zatýkacího rozkazu přijato ve lhůtě do 60 dnů po zatčení hledané osoby. Z této zásady mohou platit stanovené výjimky. v případě lhůty pro předání osoby platí zásada, že hledaná osoba je předána co nejdříve, jakmile se dotyčné orgány dohodnou, nejpozději do 10 dnů po přijetí konečného rozhodnutí o výkonu zatýkacího rozkazu. Nachází-li se osoba po uplynutí stanovených lhůt ještě ve vazbě, musí být propuštěna.

Vydání (extradice) pachatele (osoby obviněné nebo odsouzené či hledané za účelem zadržení a předání) je tedy nahrazeno procesem předání (surrender). v případech 32

⁶⁸ PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006, s. 245 – 246.

⁶⁹ *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-05]. Evropský zatýkací rozkaz. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_084.htm>.

*specifikovaných trestních jednání, pokud je možno v členském státě požadujícím předání za ně uložit trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně 3 roky, je prolomena zásada oboustranné trestnosti. v jiných případech může však být předání podmíněno zásadou oboustranné trestnosti. Důležitým průlomem je rovněž povinnost předávat své vlastní občany na vyžádání jiného členského státu. Dožádaný (předávající) stát může pouze požadovat, aby po provedení trestního řízení mu byla tato osoba předána zpět k výkonu trestu.*⁷⁰

⁷⁰ *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-05]. Evropský zatýkáací rozkaz. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_084.htm>.

Závěr

Můžeme říci, že budoucnost terorismu je neveselá. Jak bylo řečeno v kapitolách výše, nutnou podmínkou pro dosažení psychologického efektu teroristického útoku je dostatečné zveřejnění. Při současné míře medializace a honem zpravodajských koncernů za senzacemi dochází k tzv. **habituaci** (přivyknutí, znečitlivění) **obyvatel**. Ze všech médií na nás útočí utrpení nevinných lidí, a to ve svých nejrůznějších podobách – chudoba, nemoci, přírodní katastrofy, převraty, masakry, vraždy. Dovolil bych si citovat z knihy Joshuy Meyrowitze příklad tohoto „přivyknutí“. Když Vás navštíví chudá hladová žena a žádá o jídlo, pravděpodobně pomoc neodmítnete. Stejně tak, když k Vám přijde motorista, který si potřebuje zavolat pomoc, neboť mu praskla pneumatika u auta. Pokud Vám však za den přijdou stovky, ba dokonce tisíce takových hladových žen a motoristů, pravděpodobně se zabarikádujete a k jejich neštěstí začnete být lhostejný. Dochází zde tedy k přirozenému procesu rezistence. Teroristé jsou si těchto psychologických aspektů vědomi. Aby byly psychologické efekty teroristických útoků dostatečné, je nezbytné zvyšovat dávky brutality a násilí. Teroristé se snaží přicházet s něčím novým, tak aby obyvatelstvo šokovali, vystrašili. K psychologickému dopadu přispívá amorálnost útoků. Jako své terče si teroristé vybírají oběti, které s cílem (účelem) obvykle nemají nic společného, nebo jej nemohou příliš ovlivnit. Z těchto důvodů se tedy obávám, že míra násilí a brutality se bude v budoucnu stupňovat.⁷¹

Slabinu terorismu však spatřuji ve **financování**. V současnosti není obtížné dostat se ke zbraním, bombám, chemikáliím a zbraním hromadného ničení. To vše však vyžaduje značné finanční obnosy. V okamžiku, kdy teroristická organizace nedisponuje dostatečnými finančními prostředky, můžeme předpokládat (dočasné) utlumení jejich aktivit. Za důležité tedy považuji rovněž potírání a prevenci terorismu ve finančním a bankovním sektoru, ať už v podobě předcházení praní špinavých peněz, kontrol bankovních transakcí, ověřování totožnosti občanů a původu společností.

Hlavní příčinou teroristických aktivit bude dle mého názoru **náboženská** a etnická nesnášenlivost. Člověk se jako terorista nerodí (pokud tedy netrpí psychickou nemocí). Terorismus člověk obvykle považuje za východisko své situace, v okamžiku, kdy byl

⁷¹ MEYROWITZ, Joshua. *Všude a nikde : Vliv elektronických médií na sociální chování*. První české vydání. Praha : Karolinum, 2006, s. 260 – 261.

frustrován nebo prožil traumatizující zážitek. Z tohoto důvodu spatřuji riziko především v Islámu. Při současné úrovni migrace žijí tisíce muslimů v zemích západního světa. Jedná se však o zcela odlišnou kulturu a mentalitu. Po řadě zkušeností z minulých let, kdy došlo k útokům v důsledku náboženské nenávisti a za útoky stáli právě muslimští radikálové, je pohled na muslimy generalizován. Ve vztahu k muslimům se již předjímá jistá míra opatrnosti, což propast mezi oběma etniky prohlubuje.

Při současné míře informatizace spatřuji rizika především v informačních technologiích. V této souvislosti pak hovoříme o tzv. **kyberterorismu**. Přestože to není na první pohled tak zřejmé, svět je na informačních technologiích v současnosti doslova závislý. Nechci zde zmiňovat zneužití informačních a komunikačních sítí za účelem teroristické propagandy, nýbrž realizaci teroristických útoků s využitím informačních technologií jako jejich nástroje. V současnosti informační systémy řídí dopravu, vzdušnou obranu státu, výrobu jaderné energie a jejich zneužití teroristy by mohlo přinést katastrofické scénáře.

Bezpochyby můžeme tedy předpokládat, že **taktika, strategie, metody** a nástroje teroristů budou nadále zdokonalovány. Přestože bude paralelně s tím docházet ke zlepšování a zvyšování bezpečnostní opatření jak na státní tak nadnárodní úrovni, terorismus vymýcen nikdy nebude. Potvrzuje se tak hypotéza této bakalářské práce. Osobně považuji za nezbytné investovat prostředky do prevence a potírání terorismu. Na druhou stranu je však nezbytné integrovat tyto nástroje s rozumem tak, abychom se sami nestali jejich oběti a implementace těchto nástrojů pak nepůsobila dojmem policejního státu.

Přílohy

Tabulka 0.1 - Seznam nejhledanějších teroristů⁷²

Obrázek	Popisek
	<i>„Fad Mohammed Ahmed Kuso, po kterém FBI pátrá za jeho roli v organizaci útoku na americký křižník USS Cole v jemenském přístavu Aden v říjnu 2000, může mu být 35 let a pravděpodobně žije v Jemenu. Při atentátu zemřelo sedmáct amerických námořníků.</i>
	<i>Husajn Muhammad Umarí je hledaný za účast na bombovém atentátu na let číslo 830 společnosti Pan Am v roce 1980. Při tomto útoku zemřel jeden nezletilý cestující, 16 dalších bylo zraněno. Umarí je jedním ze tří podezřelých, kteří dali bombu pod sedadlo letadla z Japonska na Havaj. Na palubě bylo 276 pasažérů.</i>
	<i>Usáma bin Ládín je hledaný v souvislosti s bombovými útoky na americké ambasády v Tanzanii a Keni, při kterých zemřelo více než 200 lidí. Dvaapadesátiletý občan Saúdské Arábie, který je považován za hlavního organizátora teroristických útoků z 11. září 2002, se zřejmě skrývá v pákistánských horách.</i>
	<i>Adam Yahiye Gadahn se měl dopustit velezrady tím, že aktivně podporuje Al-Kajdu. 31letý Američan podporuje teroristickou organizaci finančně a materiálně.</i>
	<i>Daniel Andreas San Diego se měl dopustit bombových útoků na dvě kancelářské budovy v Kalifornii. Za informace vedoucí k dopadení 31letého muže slibuje FBI čtvrt milionu dolarů.</i>
	<i>Abdullah Ahmed Abdullah se s bin Ládínem podílel na útocích na americké ambasády v roce 1998. Egypťanovi je přibližně 36 let.</i>

⁷² Seznam : tn.cz [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-11]. Nejhledanější teroristé. Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/zpravy/zahranici/to-jsou-tvare-nejhledanejsich-teroristu-seznam.html>>.

	<i>Ayman Al-Zawahiri</i> je spolu s Abdullahem a Bin Ladinem podezřelý z útoku na americké ambasády v Tanzanii, Nairobi a Keni. Narodil se v lednu 1951 v Egyptě.
	<i>Ali Atwa</i> je hledaný kvůli únosu letadla v roce 1985 a kvůli vraždě amerického občana. Asi padesátiletý Libanonec se hlásí k hnutí Hizbaláh a zřejmě žije na Blízkém východě.
	<i>Anas Al-Liby</i> zaútočil v srpnu roku 1998 na americké ambasády v Tanzanii a Keni. Pětačtyřicetiletý Libyjec je podezřelý i z útoku i na vojenská zařízení na území USA.
	<i>Fazul Abdullah Mohammed</i> se spolupodílel na bombových útocích na americké ambasády v Africe. Je podezřelý z několika vražd amerických občanů. Občan Komor a Keni je odborník na výpočetní techniku.
	<i>Hasan Izz-Al-Din</i> je hledaný kvůli únosům letadel, útoky na posádky a cestující v letadlech a za bombové útoky v roce 1985. Libanonec se hlásí k hnutí Hizbaláh a zřejmě žije na Blízkém východě.
	<i>Jaber A. Elbaneh</i> , po kterém FBI pátrá kvůli podpoře teroristů z Al-Kajdy, se narodil v roce 1966 v Jemenu. Podle vyšetřovatelů nežije na území Spojených států.
	<i>Ahmad Ibrahim Al-Mughassil</i> v červnu roku 1996 zaútočil bombami na vojenský komplex v saúdskoarabském Dhahranu. Výbuchy zabily několik lidí a poničily vojenské objekty.
	<i>Abdul Rahman Yasin</i> je podezřelý ze spoluúčasti na útocích na Světové obchodní centrum v březnu roku 1993, při kterém zemřelo šest lidí a několik dalších bylo zraněno. Devětačtyřicetiletý Američan pochází z Indie.
	<i>Saif Al-Adel</i> je spolu s ostatními teroristy podezřelý z útoku na americké ambasády v Tanzanii a Keni. Narodil. Pochází z Egypta a je jedním z čelních představitelů Al-Kajdy
	<i>Ibrahim Salih Mohammed Al-Yacoub</i> pochází se Saúdské Arábie. Spolu s Mughassilem zaútočil bombami na vojenský komplex v saúdskoarabském Dhahranu. Je vrcholným představitelem saúdského Hizbaláhu.

	<p>Ali Saed Bin Ali El-Hoorie je občanem Saúdské Arábie. Podílel se na útocích v Dhahranu. Je vrcholným představitelem saúdského Hizbaláhu.</p>
	<p>Abd Al Aziz Awda je hledán pro spiknutí a podporu "Palestinského islámského džihádu", jehož je zakladatelem, podporovatelem a duchovním vůdcem. Podílel se i na bombových a raketových útocích, vraždách a praní špinavých peněz. Pochází z Gazy a má palestinské občanství.</p>
	<p>Isnilon Totoni Hapilon je podezřelý z několika teroristických útoků na území Spojených států a Filipín, odkud pochází. Třiačtyřicetiletý člen teroristické skupiny Abu Syyafa zavraždil několik rukojmích.</p>
	<p>Ramadan Abdullah Mohammad Shallah, po kterém FBI pátrá v souvislosti s raketovými a bombovými útoky v Gaze. Je zakládajícím členem "Palestinského islámského džihádu". Studoval v Anglii a působil jako profesor v Americe. Pochází z Gazy a má palestinské občanství.</p>
	<p>Jamel Ahmed Mohammed Ali Al-Badawi je hledaný za bombové útoky v Jemenském Adenu, při nichž zemřelo 17 amerických námořníků. Dostal se sice do vězení, ale v roce 2003 z něj uprchl. Přestože byl znovu zadržen, opět se mu podařilo o tři roky později utéct.</p>
	<p>Abdelkarim Hussein Mohamed Al-Nasser ze Saúdské Arábie se podílel na bombových útocích na vojenský komplex v saúdskoarabském Dhahranu.“</p>

Zdroje

Literární zdroje

1. BLACK, Ian; MORRIS, Benny. *Mossad - izraelské tajné války*. Praha : Jota, 2006. s 632. ISBN 80-7217-392-8.
2. BLANCO, A; CAPABELLO, A; DE LA CORTE, L. *Psicología de los grupos*.. Madrid : Prencice Hall, 2004.
3. BREHOVSKÁ, Lenka. *Vývoj terorismu se zaměřením na konvenční terorismus*. České Budějovice, 2007. 48 s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
4. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I.* 1. Praha : PLICE HISTORY, 1999. 141 s. ISBN 80-902670-1-7.
5. IBÁNEZ, Luis de la Corte. *Logika terorismu*. 1. Praha : Academica, 2009. 321 s. ISBN 978-80-200-1724-6.
6. KLEIN, Aaron J.. *Protiúder*. Praha : Práh, 2006. s 100. ISBN 80-7252-147-0.
7. LEICMANOVÁ, Pavla. *Terorismus*. Hradec Králové, 2006. 85 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
8. MEYROWITZ, Joshua. *Všude a nikde : Vliv elektronických médií na sociální chování*. První české vydání. Praha : Karolinum, 2006. 341 s. ISBN 80-246-0905-3.
9. PIKNA, Bohumil Milan. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie : právní náhled*. Praha : Linde Praha, 2006. 407 s. ISBN 1, 80-7201-615-6.
10. SOULEIMANOV, Emil, et al. *Terorismus : Válka proti státu*. 1. Praha : EUROLEX BOHEMIA, 2006. 394 s. ISBN 80-86861-76-7.

Elektronické zdroje

1. *Bezpečnostní informační služba : vnitřní zpravodajská služba ČR* [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-01]. Terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.cz/terorismus.html>>.
2. *Bezpečnostní informační služba : vnitřní zpravodajská služba ČR* [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-07]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: < <http://www.bis.cz/kdo-jsme.html> >.

3. *Europa : portál Evropské unie* [online]. Nizozemí : 2009 [cit. 2011-03-11]. EUROPOL. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/agencies/pol_agencies/europol/index_cs.htm>.
4. *IEncyklopedie* [online]. Praha : 2008 [cit. 2011-04-02]. Zélóti. Dostupné z WWW: <<http://www.iencyklopedie.cz/zeloti/>>.
5. *NATO: NORTH ATLANTIC TREATY ORGANISATION : NATO's military concept for defence against terrorism*. Brusel. 2005. Dostupné z WWW: <<http://www.nato.int/ims/docu/terrorism-annex.htm>>.
6. Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Definice pojmu terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.
7. Odbor bezpečnostní politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009 [cit. 2011-03-01]. Typologie terorismu. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.
8. *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-03]. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=EU_331.HTM>.
9. *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-05]. Úmluva o vzájemné pomoci ve věcech trestních mezi členskými státy EU. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_312.htm>.
10. *Sagit : nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava* [online]. Ostrava : Sagit, 2004 [cit. 2011-03-05]. Evropský zatýkácí rozkaz. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_084.htm>.
11. *Seznam : tn.cz* [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-03-11]. Nejhledanější teroristé. Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/zpravy/zahranici/to-jsou-tvare-nejhledanejsich-teroristu-seznam.html>>.
12. *UZSI : Úřad pro zahraniční styky a informace* [online]. Praha : 2010 [cit. 2011-03-08]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: <<http://www.uzsi.cz/cz/kdo-jsme.html>>.

Seznam tabulek

Tabulka 3.1 - Seznam aspektů ovlivňujících chování teroristů.....	21
Tabulka 4.1 - Úkoly nebo funkce nezbytné pro rozvoj teroristické kampaně.....	25
Tabulka 6.1 - Přehled základních pilířů Akčního plánu EU boje proti terorismu ⁵³	38
Tabulka 6.2 - Přehled nástrojů boje proti terorismu podle akčního plánu EU	39
Tabulka 3.2 - Seznam nejhledanějších teroristů.....	48